

2

დაგზავრა
ლექსიკონი
ჟურნალისტებისთვის

მიგრანტები

არალეგალი უსსოელი / უსაპოტო უსსოელი / საგარტოლუპრივი საფუკჟის გარჟუ გჟო-

ჟი მიგრანტი – პირი, რომელსაც არალეგალური შესვლის ან ვიზის ამოწურვის გამო, სატრანზიტო ან მიმღებ ქვეყანაში ლეგალური ყოფნის სტატუსი არ აქვს. ტერმინი გამოიყენება იმ მიგრანტებთან მიმართებაში, რომლებიც არღვევენ ქვეყანაში შესვლის წესებს, ასევე ყველა იმ პირთან მიმართებაში, რომლებსაც მასპინძელ ქვეყანაში დარჩენის უფლება აღარ აქვთ.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ და „ქვეყნის ტერიტორიაზე მიგრანტთა ინსპექტირების შესახებ“ საქართველოს კანონების მიხედვით, მიგრანტის ყოფნა საქართველოს ტერიტორიაზე ითვლება უკანონოდ თუ:

- ა. უცხოელი, რომელსაც საქართველოში შემოსვლისათვის არ ესაჭიროება მოკლევადიანი საქართველოს ვიზა, დაარღვევს საქართველოში ყოფნის ვადას, რომელიც განსაზღვრულია 90 კალენდარული დღის ვადით ნებისმიერ 180-დღიან პერიოდში;
- ბ. უცხოელი, რომელიც ფლობს ერთჯერად მოკლევადიან ვიზას და დაარღვევს ამ ვიზით გათვალისწინებულ ვადებს, რომელიც 30 კალენდარული დღით არის განსაზღვრული;
- გ. უცხოელი, რომელიც ფლობს მრავალჯერად მოკლევადიან ვიზას და დაარღვევს საქართველოში ყოფნის ვიზით გათვალისწინებულ ვადებს, რომელიც განსაზღვრულია 90 კალენდარული დღით ნებისმიერი 180 დღის განმავლობაში 5 წლის ვადით;
- დ. უცხოელი, რომელიც ფლობს გრძელვადიან ვიზას და დაარღვევს ამ ვიზით გათვალისწინებულ ვადებს, რომელიც განსაზღვრულია 90 კალენდარული დღის ან 1 წლის საქართველოში ყოფნის ვადით.

ბინადრობის ნებართვა – საქართველოში ბინადრობის ნებართვა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ საქართველოში კანონიერად მყოფ უცხოელებზე გაიცემა. არსებობს 10 ტიპის ბინადრობის ნებართვა: შრომითი, სასწავლო, ოჯახის გაერთიანების მიზნით, მოქალაქეობის

არმქონე პირთათვის, სპეციალური, მუდმივი ცხოვრების, საინვესტიციო, დროებითი, მოკლევადიანი.

გადაადგილებული პირი – პირი, რომელიც ტოვებს თავის ქვეყანას ან თემს შიშის ან იმ საფრთხეების გამო, რომლებიც განსხვავდება იმ გარემოებებისგან, რომლებიც მას ლტოლვილად აქცევდა. გადაადგილებული პირი ხშირად იძულებულია დატოვოს ჩვეული გარემო შიდა კონფლიქტის ან ბუნებრივი ან ადამიანის ჩარევით გამოწვეული კატასტროფის გამო.

ლაკონტაქტი – სახელმწიფოს მიერ უცხოელის გაძევება ქვეყნის ტერიტორიიდან, თავისი სუვერენული უფლების გამოყენებით, რაც, ჩვეულებრივ, დარჩენაზე ან ბინადრობის ვადის გახანგრძლივებაზე უარის თქმის შემდეგ ხდება.

პერიპასია – ერთი ქვეყნიდან მეორეში გამგზავრება საცხოვრებლად. ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ნორმების თანახმად, ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად დატოვოს ნებისმიერი ქვეყანა, საკუთარის ჩათვლით და რომ სახელმწიფომ მხოლოდ ძალზე იშვიათ შემთხვევებში შეიძლება დააწესოს შეზღუდვები პირის უფლებაზე, დატოვოს მისი ქვეყნის ტერიტორია.

თავშასაფრის გაქცეული – პირები, რომლებსაც სურთ ლტოლვილის სტატუსის მიღება და ელოდებიან გადაწყვეტილებას თავიანთ განცხადებებზე ლტოლვილის სტატუსის მიღების შესახებ საერთაშორისო და ადგილობრივი საკანონმდებლო ნორმების შესაბამისად. უარყოფითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, მათ უნდა დატოვონ ქვეყანა, ან შესაძლოა, გაძევებულ იქნან ქვეყნიდან ისევე, როგორც ქვეყანაში არალეგალურად მყოფი ნებისმიერი უცხოელი, იმ შემთხვევის გარდა, თუ დარჩენის ნებართვა გაიცემა ჰუმანიტარულ ან სხვა მსგავს მოსაზრებათა საფუძველზე.

იმიგრაცია – პროცესი, რომლის შედეგად არამოქალაქეები ჩადიან სხვა ქვეყანაში, იქ დასახლების მიზნით.

იძულებით გადაადგილებული პირები – პირები ან პირთა ჯგუფი, რომლებიც აიძულეს ან დაავალდებულეს, დაეტოვებინათ თავიანთი სახლი ან ჩვეული ბინადრობის ადგილი; კერძოდ, შეიარაღებული კონფლიქტის შედეგად ან მისი შედეგების თავიდან აცილების მიზნით, ასევე ძალადობის საყოველთაო გამოვლინებების, ადამიანის უფლებების დარღვევების და ბუნებრივი ან ადამიანის ჩარევით გამოწვეული კატასტროფების თავიდან ასაცილებლად და რომლებსაც არ დაუტოვებიათ საერთაშორისოდ აღიარებული სახელმწიფო საზღვრები.

ლტოლვილი – „საერთაშორისო დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, ლტოლვილად ითვლება პირი, რომელსაც მიენიჭა ლტოლვილის სტატუსი. ლტოლვილის სტატუსი ენიჭება უცხოელს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს, რომელიც იმყოფება წარმოშობის ქვეყნის გარეთ, აქვს საფუძვლიანი შიში, რომ იგი შეიძლება გახდეს დევნის მსხვერპლი რასის, რელიგიის, ეროვნების, გარკვეული სოციალური ჯგუფისადმი კუთვნილების ან პოლიტიკური შეხედულების გამო, და არ შეუძლია, ან არ სურს, შიშიდან გამომდინარე, დაბრუნდეს თავის წარმოშობის ქვეყანაში ან ისარგებლოს ამ ქვეყნის მფარველობით.

მიგრანტი – ტერმინი „მიგრანტი“ მოიაზრებს ყველა იმ შემთხვევას, როდესაც პირი მიგრაციის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს თავისუფლად, ძალდაუტანებლად, რაც ნაკარნახევია „პირადი კეთილდღეობის“ მიზეზით და ხდება გარე იძულებითი ფაქტორის ჩარევის გარეშე. ამდენად, ეს ტერმინი გამოიყენება იმ პირთა და მათი ოჯახის წევრთა მიმართ, რომლებიც მიემგზავრებიან სხვა ქვეყანაში ან რეგიონში, როგორც მატერიალური და სოციალური პირობების, ასევე პირადი და თავისი ოჯახის წევრების სამომავლო პერსპექტივების გაუმჯობესების მიზნით.

მიგრანტის ბარათი – მიგრანტის ბარათი არის საქართველოში მუდმივად მცხოვრებთა (საქართველოს მოქალაქეობის მქონეთა, მოქალაქეობის არმქონეთა და იმიგრანტის სტატუსის მქონეთა) აღრიცხვის სტატისტიკური

ფორმა, ხოლო უცხოელთათვის – საზღვრის გადაკვეთის, საქართველოში ყოფნისა და საქმიანობის აუცილებელი დოკუმენტი.

მიმღები ქვეყანა – დანიშნულების ქვეყანა ან მესამე ქვეყანა. დაბრუნების ან რეპატრაციის შემთხვევაში – ასევე, წარმოშობის ქვეყანა. ქვეყანა, რომელიც თანახმაა, ყოველწლიურად მიიღოს ლტოლვილთა ან მიგრანტთა განსაზღვრული რაოდენობა პრეზიდენტის, მთავრობის ან პარლამენტის გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მოქალაქეობის არმქონე პირი – პირი, რომელსაც არცერთი სახელმწიფო არ მიიჩნევს თავის მოქალაქედ საკუთარი კანონმდებლობის შესაბამისად.

ნატურალიზაცია – სახელმწიფოს მიერ მოქალაქეობის მინიჭება უცხოელისთვის, ამ უკანასკნელის განაცხადის საფუძველზე მიღებული ოფიციალური აქტის შესაბამისად. „საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის თანახმად, ნატურალიზაციის სახეები: ა) საქართველოს მოქალაქეობის ჩვეულებრივი წესით მინიჭება; ბ) საქართველოს მოქალაქეობის გამარტივებული წესით მინიჭება; გ) საქართველოს მოქალაქეობის საგამონაკლისო წესით მინიჭება; დ) საქართველოს მოქალაქეობის აღდგენის წესით მინიჭება.

ორმაგი მოქალაქეობა – ნიშნავს ერთდროულად ორი ქვეყნის მოქალაქეობის ფლობას. საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ კანონის 21-ე მუხლის თანახმად, საქართველოს მოქალაქე დაკარგავს მოქალაქეობას თუ სხვა ქვეყნის მოქალაქეობას მოიპოვებს.

პირველი თავშესაფრის პრინციპი – პრინციპი, რომლის თანახმად თავშესაფრის მძიებელმა თავშესაფარი უნდა მოითხოვოს პირველივე ქვეყანაში, სადაც მას საფრთხე აღარ ემუქრება.

რეალისია – სახელმწიფოს მიერ გაცემული ნებართვა იმ პირის (ამ ქვეყნის მოქალაქის, მესამე ქვეყნის მოქალაქის ან მოქალაქეობის არმქონე პირის) ქვეყანაში განმეორებით შესვლაზე, რომელიც არალეგალურად შევიდა ან იმყოფებოდა სხვა ქვეყანაში.

საბუთიანი (კანონიერად გმოვი) მიგრანტი – მიგრანტი, რომელმაც ლეგალურად გადაკვეთა ქვეყნის საზღვარი და იმყოფება აღნიშნულ ქვეყანაში მისი ყოფნისთვის განსაზღვრული კრიტერიუმის თანახმად.

სტატუსის შეცვლა – პროცედურა, რომელიც ქვეყანაში ლეგალურად მყოფ უცხოელს უფლებას აძლევს, მოითხოვოს მისთვის განსხვავებული საიმიგრაციო სტატუსის მინიჭება. მაგალითად, კანონმდებლობა შეიძლება ითვალისწინებდეს დებულებას, რომელიც საშუალებას აძლევს სტუდენტური ვიზის მფლობელ არამოქალაქეს, სწავლის დასრულების შემდგომ მოითხოვოს სტატუსის შეცვლა, კერძოდ, სტუდენტური ვიზის შეცვლა სამუშაო ვიზით.

უსპო ქვეყნის მოქალაქე – პირი, რომელიც არ არის საქართველოს მოქალაქე და საქართველოში სტატუსის მქონე მოქალაქეობის არმქონე პირი.

შესვლა – უცხოელის შესვლა უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე ნებისმიერი ფორმით, ნებაყოფლობით ან იძულებით, ლეგალურად ან არალეგალურად.

შრომითი მიგრანტი – პირის საქართველოდან შრომითი მოწყობის სახელმწიფოში გასვლა უცხოელ დამსაქმებელთან შრომითი მოწყობისა და ანაზღაურებადი შრომითი საქმიანობის განხორციელების მიზნით ან საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის არმქონე უცხოელის სხვა სახელმწიფოდან საქართველოში შემოსვლა ადგილობრივ დამსაქმებელთან შრომითი მოწყობისა და ანაზღაურებადი შრომითი საქმიანობის განხორციელების მიზნით.

ლექსიკონი მომზადდა საერთაშორისო ლექსიკონების (OXFORD, MERRIAM WEBSTER), ენციკლოპედია BRITANNICA-ს, რელიგიის მონაცემთა არქივის ასოციაციისა (ARDA) და საერთაშორისო მედიების (BBC, AFP) სტილის სახელმძღვანელოების მასალების მიხედვით.

პროექტი დაფინანსებულია ჰიდაიას და ევროკავშირის გრანტით. გამოცემაში გამოთქმული მოსაზრებები, მიგნებები და რეკომენდაციები ეკუთვნით ავტორებს და არ უნდა აღიქმებოდეს ჰიდაიას და ევროკავშირის პოზიციად.